

Всичко включено в цена или ол инклузив? За различни наименования на хотелски тарифи в полски и български език

Марта Гайенцка
Университет „Мария Кюри-Склодовска“

All inclusive price or all inclusive? For different names of hotel rates in Polish and Bulgarian

Marta Gayentska
Marie Curie-Skłodowska University

Abstract: *This article is part of a larger monograph on tourism terminology and vocabulary in Polish and Bulgarian. Hotel rate names are part of a larger chapter titled Accommodation. In accordance with the established procedure for the study of the material, first individual concepts are presented, then their meaning is listed according to the terminological documentation, later its source is indicated. Finally, it is analyzed whether there is a difference between the Polish and the Bulgarian equivalent.*

Keywords: *tourism terminology, tourism vocabulary, terminological standards, tourism*

Резюме: Тази статия е част от по-голяма монография за терминология и лексика на туризъм в полски и български език. Наименования на хотелски тарифи са част от по-голяма глава, озаглавена Настаняване. В съответствие с установената процедура за изследване на материала първо се представят отделни понятия, след което се изброява тяхното значение според терминологичната документация, по-късно се посочва източникът му. Най-накрая се анализира дали има разлика между полския и българския еквивалент.

Ключови думи: терминология на туризма, лексика на туризма, терминологични стандарти, туризъм

Туристическата лексика, съдържаща се в това произведение, идва от официални документи на терминологични стандарти. Стандартите дефинират много термини, често използвани в туристическата индустрия с цел улесняване на разбирането между потребителите и доставчиците на туристически услуги. Български

стандарт EN 13809:2003 е разработен от *Български Институт за Стандартизация* публикувано на 27 декември 2006 г. и е озаглавена *Туристически услуги. Хотели и други видове места за настаняване при туризъм*. Полски стандарт EN 13809:2003 е разработен от *Техническият Комитет за Спорт и Отдых*, издаден на 16 декември 2004 г. и е озаглавен *Usługi turystyczne. Hotele i inne rodzaje zakwaterowania turystycznego. Terminologia*.

Като знаме, хотелските стаи обикновено се продават заедно с хотелска тарифа, която включва удобства като храна и услуги. В зависимост от обхвата на тарифата могат да се разграничат различни ѝ видове. Първа тарифа която е достъпна в терминологичен стандарт EN 13809:2003 е:

Tylko pokój / Само нощувка

BG: ‘ценоразпис, в който в цената на място за настаняване не са включени храни или напитки’ EN ISO 18513: 2006: 2.4.1

PL: ‘taryfa, w której cena zakwaterowania nie uwzględnia posiłków’ PL-EN ISO 18513: 2006: 2.4.1

Най-евтината тарифа, която не включва никакви удобства е: ‘ценоразпис, в който в цената на място за настаняване не са включени храни или напитки’. Това понятие е представено от термини *само нощувка/ tylko pokój*. И двата термина са калки от английския език (анг. room only). Не е трудно да се забележи, че и двата термина имат една и съща структура, защото се състоят от частица и съществително. Първата съставка (*само/ tylko*) има същото значение. Частица *tylko* идва от праславянски *tolikъ*. На български, частицата идва от прилагателно местоимение *сам*. Обаче това, което прави термините различни е втората съставка – на полски се отнася за стаята (*pokój*), на български за хотелско обслужване (*нощувка*). В случая и на двата термина има три общи акронима, извлечени от английския език OB (ang. *only bed*), RO (ang. *room only*) oraz OV (ang. *overnight*).

Pokój ze śniadaniem / Нощувка със закуска

BG: ‘ценоразпис, в който в цената на мястото за настаняване е включена закуска’ EN ISO 18513: 2006: 2.4.2.

PL: ‘taryfa, w której w cenie zakwaterowania uwzględniono śniadanie’ PL-EN ISO 18513: 2006: 2.4.2

Горнато понятие се описва с термини *нощувка със закуска / pokój ze śniadaniem*.

И на полски, и на български термините са синоними към останалата част от общата лексика, която в този случай е доста богата (пол: *hotel ze śniadaniem, nocleg ze śniadaniem*, бг: *легло и закуска, хотел със закуска, спане и закуска*). И двата термина са съставени от съществително, предлог и съществително. Вторият компонент на полския термин ‘*śniadanie*’ (бг. ‘закуска’) идва от глагола ‘*śniadać*’ (праславянски *sъnĕdati, sъnĕdaję, WSJP/śniadanie*). Създаден е чрез наставка с добавяне на суфикс *-anie*, принадлежащи към групата *nomina objecti* напр. *danie* (даć), *nagranie* (nagrać), *zebranie* (zebrać). Неговият български еквивалент *закуска* идва от глагола *закусвам* и също е създаден чрез суфиксация чрез формант *-ка* (напр. *обикалям* – обиколка).

Може да се отбележи, че полският език има израз, който е идентичен по структура и съставки с българския термин (*нощувка със закуска = nocleg ze śniadaniem*), обаче не е получил ранг на термин в анализирания терминологичен стандарт (като знаме терминът в стандарт е *pokój ze śniadaniem*). Интересно наблюдение също е, че на български език няма дума, която да отговаря 100% на полския термин (липсва израз: стая и закуска). Оказва се също, че терминът стая изобщо не се използва в българската туристическа терминология за хотелски тарифи, въпреки че на полски, компонентът *pokój* е в почти всеки термин. Общоприет акроним за тези термини е BB (анг. *Bed and Breakfast*).

Zakwaterowanie z dwoma posiłkami / Полупансион

BG: ‘ценоразпис, в който в цената на мястото за настаняване са включени закуска и обед или вечеря’ EN ISO 18513: 2006: 2.4.3.

PL: ‘taryfa, w której w cenie zakwaterowania uwzględniono śniadanie i obiad albo kolację’, PL-EN ISO 18513: 2006: 2.4.3.

Малко по-широк обхват на услуга предлага тарифата, която може да се намери в терминологичния стандарт ISO 18513: 2006:

2.4.3. Понятие които я описва е представено с термини *полупансион/ zakwaterowanie z dwoma posilkami*

Полски терминът *pokój* (който беше в предишни термини на стандарта) в тази тарифа е заменен със дума *zakwaterowanie* (бг. ‘настаняване’). Термин *zakwaterowanie* е домашен термин, произведен от думата *kwatery* (фр. Quartier). За разлика от българския термин, който е съществително, полският термин се състои от съществително, съюз, число и съществително. На практика обаче пълният вариант на термина се използва рядко, по-често се използва професионализми като напр *niepełne wyżywienie* (или по-рядко *częściowe wyżywienie*). Вторият компонент на полския термин *posilek* е герундий от *posilić (się)* (WSJP/posilić).

На български това понятие се дефинира с термин *полупансион* (фр. *pension*) и от префикс *полу* (идва от *половина*). Терминът *пансион* в туризма има две значения: 1. ‘къща, където се приемат лица на квартира и храна или само на храна’ или 2. *пълен пансион* – ‘квартира с пълно обслужване на наемателя — храна, пране на бельо и дрехи’ (РБЕ/пансион). Вижда се тук процесът на терминологизация (чрез разширяване на значението, семантична деривация) защото общото значение на думата *пансион* е: ‘държавно или частно учебно заведение, в което възпитаниците не само се учат, но и живеят’. Може също да се отбележи, че българският термин, за разлика от полския, не уточнява броя на храненията (на полски е ‘настаняване с две хранения’), това може да се прочете само от неговата дефиниция в терминологичен стандарт. В общобългарския български език използва се словосъчетание *частичен пансион*, което е синоним на термина *полупансион*. Има и общ акроним за двата термина (полски и български) – НВ (ang. *Half Board*).

Zakwaterowanie z pełnym wyżywieniem / Пълен пансион

BG: ‘ценоразпис, в който в цената на мястото за настаняване са включени закуска и обед и вечеря’ EN ISO 18513: 2006: 2.4.4.

PL: ‘taryfa, w której w cenie zakwaterowania uwzględniono śniadanie, obiad i kolację’ PL-EN ISO 18513: 2006: 2.4.4.

Термините, описващи горните понятия са *пълен пенсион/zakwaterowanie z pełnym wyżywieniem*. Те са конструирани подобно на предишните, с тази разлика, че в полския термин числително име (*dwoma*) е заменено с прилагателното (*pełne*), докато на българския термин е дадено прилагателно (*пълен*). От дефиницията на термините може също да се забелязва, че броят на храненията също се е променил (от две до три). Акроним за двата езика е FB (ang. *Full Board*).

Wszystko wliczone / Включено всичко в цената

BG: ‘ценоразпис, при който в цената са включени място за настаняване, храни и определени напитки, като и ползване на определени съоръжения’ EN ISO 18513: 2006: 2.4.3.

PL: ‘taryfa, w której w cenie uwzględniono zakwaterowanie, posiłki, wymienione napoje, jak również wymienione usługi i urządzenia’ PL-EN ISO 18513: 2006: 2.4.5.

В терминологичен стандарт ISO 18513: 2006: 2.4.5 можем да отбележим по-горе посочени тарифи, които представят настоящи термини: *включено всичко в цената* и *wszystko wliczone*. Двете термини наречати тази тарифа са калка от английски език *all-inclusive*¹.

Интересно е, че терминът на полски не е ясен (няма информация за това в какво е „всичко е включено“). Тази информация обаче може да се получи от българския термин *включено всичко в цената*. Когато става въпрос за структура, полският термин се състои от две думи, а българин от четирима.

Английска дума *all-inclusive* функционира и в разговорната реч на двата езика (също и на кирилица: *ол инклузив*). На полски език можем също да различим жаргонни думи за горната тарифа, като например: *łolinklizif* (miejski.pl/łolinklizif) или *ol ekskjuzmi* (от англ. *all excuse me*). *Łolinklizif* и *ol ekskjuzmi* са неправилно граматически и фонетично построени. Тази изрази използват клиенти

¹ Има и други тарифи свързани с ал-инклузив, това са: *ultra all inclusive czy super all inclusive* (UAI, SAI). Това, което ги отличава от обикновения ал-инклузив, е възможността за получаване на топли ястия през нощта (UAI) или опцията за консумация на алкохол от цял свят, не само местен (SAI)

на туристически агенции, шеговито назовавайки формулата ‘*all-inclusive*’. Правописните грешки се дължат по-скоро на незнание на английския език, отколкото на умишлена употреба.

В този случай българският термин е по-разработен от полския му еквивалент. Състои се от глагол, прилагателно, предлог и съществително, докато полският е само прилагателно и глагол. Може би по-краткият вариант на полски е проява на езикова икономичност. Общият акроним за двата термина е *to AI* (od ang. *all-inclusive*).

Този термин е идеален пример а детерминологизация (тоест прехода на термините от дадена област на науката към общия език). Като пример нека да е използването на думата *all-inclusive* в офертите за мобилна телефония ‘ол инклузив тарифа с неограничен достъп до интерната’² или в оферти на предложение за подреждане на хол от мебелен магазин ‘ол инклузив, тоест 4 в 1 – хол, кухня, трапезария, спалня’³.

Също така си струва да се спомене, че хотелските тарифи често включват специализирани наименования на типовете легла, напр. *łóżko jednoosobowe*/единично легло (анг. *single bed*), *łóżko dwuosobowe*/двойно легло (анг. *double bed*), *łóżko queen size*/куин легло (анг. *queen size bed*), *łóżko super king size* /супер кинг сайз легло (анг. *super king size bed*), *dostawka*/допълнително легло (анг. *extra bed*).

В заключение може да се види, че термините и на двата езика са доста сходни. Някои от тях се отнасят до английския език (те са калки от тях) напр. *само нощувка/tylko pokój/onlybed* лил замек (анг. *all-inclusive/алинклузив*). Има и термини, които са се детерминологизирали – използват се ги в научни области, различни от туризма (пенсион). Някои наименования на тарифи имат жаргонна лексика (*łolinklizif* или *ol ekskjuzmi*).

Библиография:

² Идва от: <https://komorkomania.pl/13297.play-nowe-taryfy-all-inclusive-czyli-nielimitowany-dostep-do-internetu-w-telefonie>

³ Идва от: <https://www.homify.pl/projekty/269881/all-inclusive-czyli-4w1-salon-kuchnia-jadalnia-sypialnia>

1. Терминологичен стандарт: *Usługi turystyczne. Hotele i inne rodzaje zakwaterowania turystycznego. Terminologia*, PL-EN ISO 18513:2003
2. Терминологичен стандарт: *Туристчески услуги. Хотели и други видове места за настаняване при туризъм* EN ISO 18513:2003
3. WSJP – Wielki Słownik Języka Polskiego: <https://wsjp.pl/> (достъп: 10.03.2022)
4. РБЕ – Речник на Български Език: <https://ibl.bas.bg/> (достъп: 10.03.2022)
5. Интернет източници: <https://komorkomania.pl/13297,play-nowe-taryfy-all-inclusive-czyli-nielimitowany-dostep-do-internetu-w-telefonie> (достъп: 10.03.2022)
6. Интернет източници: <https://www.homify.pl/projekty/269881/all-inclusive-czyli-4w1-salon-kuchnia-jadalnia-sypialnia> (достъп: 10.03.2022)